

Streszczenie

Harlekin na klarnet solo Karlheinza Stockhausena. Interferencja sztuk w utworze – problematyka wykonawcza i interpretacyjna.

W niniejszej pracy doktorskiej zawarte są wyniki moich badań dotyczące wielowarstwowej problematyki *Harlekina* na klarnet solo Karlheinza Stockhausena, w zakresie aspektów interpretacyjno-wykonawczych, technicznych i scenicznych. Rozważania rozpoczynają się od przybliżenia koncepcji teatru instrumentalnego XX wieku i odniesienia tego gatunku do twórczości Stockhausena. Następnie nakreślony zostaje rys historyczny średniowiecznej komedii dell'arte oraz jej główne cechy. Przedstawiona jest także najbardziej prominentna jej postać – Arlekin. W dalszej części pracy opisana jest geneza powstania *Harlekina* na klarnet solo oraz inspiracja kompozytora komedią dell'arte.

Główną część pracy stanowi analiza wykonawczo-interpretacyjna *Harlekina* Karlheinza Stockhausena zawierająca omówienie problemów techniczno-manualnych oraz wykorzystanie oddechu permanentnego, rejestru altissimo, koordynacji gry na klarnecie z ruchem i występującego w związku z tym dualizmu rytmicznego. Ponadto uwzględniona została problematyka wykonawcza związana z wprowadzeniem elementów z zakresu ruchu scenicznego i gry aktorskiej.

Poznanie specyfiki przedstawień komedii dell'arte i muzyki scenicznej Karlheinza Stockhausena umożliwia zrozumienie interferencji sztuk występujących w utworze, co w bezpośredni sposób ułatwia rozwiązanie wielu zróżnicowanych problemów interpretacyjno-wykonawczych.

Słowa kluczowe: Karlheinz Stockhausen, *Harlekin*, muzyka sceniczna, teatr instrumentalny, Arlekin, komedia dell'arte

Summary

Harlekin for clarinet solo by Karlheinz Stockhausen. Interference of arts in a piece – aspects of performance and interpretation.

The paper includes the results of research conducted on complex issues of *Harlekin* for clarinet solo composed by Karlheinz Stockhausen in the scope of performance, interpretation, technique and stage aspects. In the first place reflections focus on the concept of instrumental theatre of 20th century and its reference found in Stockhausen's work. Then, the historical background of medieval commedia dell'arte and its main features are described. Then Harlequin, the most prominent character, is presented. Subsequent part of the dissertation analyses the origin of Harlequin for clarinet solo and the composer's inspiration derived from the commedia dell'arte.

The main part of the study constitutes an interpretative analysis of *Harlekin* of Karlheinz Stockhausen including a discussion of technical and manual issues, usage of permanent breath, altissimo register, coordination of playing clarinet and movement and related rhythmical dualism. Additionally, the paper considers the aspects of introduction of stage movement and acting.

Becoming well accustomed with the specifics of the performance of commedia dell'arte and stage music composed by Karlheinz Stockhausen allows a reasonable comprehension of the interference of arts present in the piece. This, in turn, facilitates resolving various problems of performance and interpretation.

Key words: Karlheinz Stockhausen, *Harlekin*, stage music, instrumental theater, Harlequin, commedia dell'arte

